SINIF YÖNETİMİ

PDF727(2)

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
PEDAGOJİK FORMASYON SERTİFİKA EĞİTİMİ PROGRAMI

ÖĞR. GÖR. ASLI EDA DÜNDAR

- Neden pedagojik formasyon sertifika programına katılıyorsunuz?

=> NEDEN ÖĞRETMEN OLMAK İSTİYORSUNUZ?

Olası cevaplar;

- Hayalindeki meslek olması
- Maaş, devlet memurluğu
- Yakın çevrenin önerileri
- Toplumu değiştirmek
- Topluma hizmet etmek
- İtibarı olan bir meslek
- Tatilleri olan memuriyet
- Çocukları/gençleri sevmek
- Özel bir alanda uzmanlaşmak

- Öğretmenler, geleceğin mimarlarıdır.
- Öğretmen bir yandan bilgi, beceri ve tutumlarıyla öğrencilerinin eğitimi görevini yürütürken diğer yandan davranışları ile onları etkiler.
- Öğretmenlik, bilgi ve becerilerin yanı sıra doğru tutum ve düzenli alışkanlıkları da gerektiren bir meslektir. Okullarda öğrenim gören öğretmen adaylarının meslekle ilgili değer ve tutum kazanmaları da, en az bilgi kadar gereklidir.
- Öğretme-öğrenme sürecinde yer alan unsurlar içerisinde kendisine verilen görev ve sorumluluklar bakımından en önemli unsur hiç şüphesiz ki öğretmenlerdir. Kalkınmanın ve çağdaşlaşmanın en önemli girdisi iyi yetiştirilmiş insan gücüdür. Nitelikli insan gücünü yetiştiren ise, nitelikli öğretmendir.

EĞİTİM – ÖĞRETİM KAVRAMLARI

Eğitim: «Bireyde kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı olarak gerçekleştirdiği kalıcı izli, istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir» (Ertürk, 1975).

- Bireylerin kendi yaşantısı,
- İstendik olması,
- Kalıcı olması,
- Davranışın değişmesi

Eğitim: Davranış değiştirme, davranış oluşturma amaçlı etkinlikler bütünü.

ÖĞRETİM: Öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin tümüdür.

ÖĞRETME: Bilinçli ve amaçlı bir şekilde yürütülen öğrenmeyi sağlama etkinlikleridir.

ÖĞRENME: Öğretmeye verilen olumlu ve beklendik içsel tepki olup üç temel özelliği vardır:

Öğrenme sonucunda mutlaka bir davranış değişikliği vardır.

Öğrenme yaşantı ürünüdür.

Öğrenme kalıcı izlidir.

İnsanların öğretim sonucu olarak düzeylerinin göstergesi diplomaları, eğitim sonucu düzeylerinin göstergesi ise davranışlarıdır.

Okul: Toplumdaki bireylerin eğitilmesi işlevini üstlenen kurumların ortak adıdır. Okullarda,

- toplumun ve bireyin ihtiyaçlarına göre
- önceden hazırlanan programlar doğrultusunda
- öğretim faaliyetleri sunularak,
- öğrencilerde istendik davranış değişikliği meydana getirmeye çalışılır.

Sınıf:

- «Öğretmen ve öğrencilerin zamanlarının büyük bir kısmını geçirdikleri bir yaşama ve öğrenme alanıdır» (Şişman ve Turan, 2022).
- Eğitim, öğretim ve okul sisteminde bir kademedir.
- Ortak birtakım özelliklerinden dolayı bir araya getirilen öğrencilerde, önceden belirlenmiş hedeflere göre ortak davranışların gerçekleşmesi için öğretme ve öğrenmenin gerçekleştiği mekan.
- Planlı ve kontrollü öğrenme-öğretme sürecine bağlı olarak öğrenmenin gerçekleştirildiği öğrenme ortamıdır.

Öğrenci: Öğrenme gereksinimi duyan kişidir.

Öğretmen: Öğrenme ve öğretme ortamını oluşturan ve verimli olmasını sağlayan kişidir.

SINIF YÖNETİMİ KAVRAMI

«Eğitim, yalnızca okullarda gerçekleştirilen bir etkinlik değildir, ama okul, eğitim amacıyla kurulmuş özel bir çevredir» (Bursalıoğlu,1987).

=> Okulun varlığı, bu özel çevrenin oluşturulup denetlenmesi amacından kaynaklanmıştır.

=> Sınıf, öğrencilerle yüz yüze olunan bir yerdir. Eğitimin hedefi olan öğrenci davranışının oluşması burada başlar. Eğitim için gerekli birincil kaynaklar olan öğrenci, öğretmen, program, kaynaklar, sınıfın içindedir.

Sınıf Yönetimi

Sınıf yönetimi, var olan tüm imkanların kullanılmasıyla sınıf yaşamının ve katılımcılarının bir orkestra gibi yönetilmesidir. İçinde öğrenmenin gerçekleştiği bir çevrenin oluşturulabilmesi için gerekli olanak ve süreçlerin, öğrenme düzeninin, ortamının, kurallarının sağlanması ve sürdürülmesidir. Öğretmen ve öğrencilerin çalışma engellerinin en aza indirilmesi, öğretim zamanının uygun kullanılması, etkinliklere öğrencilerin katılımının sağlanmasıdır. Sınıftaki kaynakların, insanların ve zamanın yönetimidir.

Sınıf yönetimi, eğitim yönetiminin ilk ve temel basamağıdır. Eğitim ve okul yönetiminin başarı ve kalitesi, sınıf yönetiminin başarı ve kalitesine dayanmaktadır.

Sınıf bir sistemdir, bir sosyal gruptur. Buna göre;

=> Sistem Nedir?

Belli amaçlar doğrultusunda uygun girdileri olan, bu girdileri amaca dönük bir biçimde süreçler aracılıyla işleyen, çıktılarını amaçları ile karşılaştırarak, girdilerini ve süreçlerini yeniden düzenleyen bir yapıdır.

=> Sosyal grup nedir?

En az üç ya da daha fazla bireyden oluşan, ortak bir amacı olan, belli normlara, değerlere ve inanca sahip, misyonu ve vizyonu olan, iletişim ve güdülemenin merkezde olduğu bir lider etrafında bütünleşmiş bir yapıdır.

Yönetim ve Eğitim Yönetimi

- **Yönetim**, temelde insan davranışlarının yönlendirilmesidir: Hedeferin belirlenmesi, bunlara götürücü kararların alınması, uygulanması ve yapılanların düzeltilip geliştirilmesidir.
- **Eğitim yönetimi**, merkez, il, ilçe, okul yönetimi olarak basamaklandırılabilir. Bu basamakların öğrenciye en yakın ucunda Sınıf Yönetimi bulunur.
  - <u>İş birliği:</u> Bir işin birden çok kişi ve kurum katkısıyla yapılması.
  - <u>Eş güdüm:</u> Bir işin değişik parçalarını yapanların birbirleriyle uyumlu çalışması.

SINIF YÖNETİMİNİN BOYUTLARI/ALANLARI

Sınıf Yönetimi: Eğitsel etkinliklerin öğretmen kılavuzluğunda, katılanlarca yönetilmesidir.

- Eğitsel hazırlıkların yönetilmesi: Sınıf yönetiminin bir alanı, eğitsel hazırlıkların yönetilmesidir. İki başlıkta ele alınabilir:
  - Fiziksel düzenlemeler: Sınıfın sağlığa uygunluğu, mekânın öğrenci sayısına uygunluğu, mekânın diğer eğitsel etkinlikler için yeterliği, eğitsel araçların hazırlanması, ısı-ışık, temizlik vb. gereklerinin sağlanması.
  - Plan-program hazırlıkları: Eğitsel hazırlıklar. Eğitsel amaçların çözümlenmesiyle ulaşılan hedefler esas alınarak, bir planın yapılması, günlük plan (ders planı) olarak ayrıntılı bir biçimde programa dönüştürülmesi işlerinin yönetimi de sınıf yönetiminin alanlarındandır.
- Zaman yönetimi: eğitsel etkinliklere ayrılan zamanı çoğaltmak ve en uygun dağılımını yapmak amacıyla gerçekleştirilen bir sınıf yönetimi alanıdır.
- Sınıfın ilişki düzeninin yönetimi: Eğitim sürecindeki kuralların belirlenmesi, öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci ilişkilerinin amaçlara gidişi kolaylaştırıcı hâle getirilmesi, güç ilişkisi yerine adalet ve anlayış ilişkisinin kurulması bu alanın amaçlarındandır.
- Sınıfta davranış düzeninin yönetimi: Sınıfta davranış düzeninin yönetiminde hedef, eğitim sürecindeki davranışlarla, istendik davranışların bütünleştirilmesi ve sınıf ikliminin oluşturulmasıdır.

SINIF YÖNETİMİ MODELLERİ

Sınıf içi öğretim ve yönetim etkinlikleri farklı zamanlarda ve koşullarda farklı modellerle yürütülmesini gerekli kılabilir. Sınıf yönetimi modelleri eğitim ve toplumsal alandaki gelişmelere bağlı olarak;

- Baskıcıdan ⇨ Demokratiğe
- Şekil yönelimliden ⇨ Amaç yönelimliye
- Öğretmen ağırlıklıdan ⇨ Öğrenci ağırlıklıya

doğru bir gelişim seyri izlemiştir.

SINIF YÖNETİMİ MODELLERİ

1.Tepkisel Model:

► Sınıf yönetiminin klasik modelidir. İşleyişi; istenmeyen sonuç – tepki şeklindedir.

►Düzen sağlayıcı ödül – ceza türü etkinlikleri içerir.

► Etkinliklerin yönelimi gruptan çok bireyedir.

►Amacı istenmeyen durum ve davranışın değiştirilmesidir.

► Zayıf yönü her tepkinin bir karşı tepki doğuracağının dikkate alınmamasıdır.

SINIF YÖNETİMİ MODELLERİ

2. Önlemsel Model:

► Sınıf etkinliklerini bir kültürel sosyalleşme süreci olarak ele alır.

► Sınıfta yanlış davranışa olanak vermeyen bir sosyal sistem oluşturmaya çalışır.

► Etkinlikler bireyden çok gruba yöneliktir.

►Planlama düşüncesine bağlı, geleceği kestirme, istenmeyen davranış ve sonucu, olmadan önleme yönelimidir.

►Amacı, sınıf sorunlarının ortaya çıkmasına mahal vermeyici bir düzenleniş ve işleyiş oluşturarak, tepkisel modele gereksinimi azaltmaktır.

SINIF YÖNETİMİ MODELLERİ

3. Gelişimsel Model:

►Öğrencilerin fiziksel, duygusal, deneyimsel gelişim düzeylerinin gerektirdiği uygulamaların gerçekleştirilmesini temel alır. Bu model dört basamaktan oluşur;

- Öğrenci onuncu yaşa kadar nasıl öğrenci olunacağını öğrenir. (Öğretmene çok iş düşer. Sınıf kurallarının, sınıf kültürünün, davranış ve ilişki yönetiminin en çok öğretilmeye çalışıldığı dönemdir.)
- On-on iki yaş arası olgunlaşma, uyum sağlama, öğretmeni hoşnut etme. (Sınıf yönetimine verilen ağırlık azalır, çünkü bu dönemdeki öğrenciler artık öğretmenini dinlemeye, sınıf kurallarına uygun davranmaya hazırlardır.)
- On iki-on beş yaş arası arkadaş beğenisini kazanma. (Bazı durumlarda öğretmeni sıkıntıya sokmayı, onu zorlamayı seçebilirler. Sınıf yönetiminin kurallarını sorgularlar ve zorlarlar.)
- Lise yılları kim olduğunu, nasıl davranacağını öğrenir, sosyalleşirler. (Yönetim sorunları azalır. Arkadaşlarının etkisi gittikçe artar.)

SINIF YÖNETİMİ MODELLERİ

4. Bütünsel Model:

► Bütünsel model, önlemsel ve gelişimsel modelin özelliklerine öncelik vermeyi ve gerektiğinde tepkisel modeli kullanmayı da içerir.

►Gruba olduğu kadar bireye de yönelme.

►İstenen davranışa ulaşabilmek için, istenmeyenin nedenlerini ortadan kaldırma.

►Uygun davranış uygun ortamlarda gelişir anlayışı vardır.

► Etkinlikler sürecinde seçilecek davranış örgüleri, öğrencinin gelişim basamakları ile uyumlu olanlardan seçilir.

► Modelin çevre boyutunda, okul, aile, boş zaman etkinliklerinin yer aldığı arkadaş çevresi vardır.

Sınıf Yönetiminin Özellikleri

1. Sınıf Yönetimi okul yönetiminin daha dar bir uygulama alanıdır. Okulda uygulanan yönetim anlayışı doğrudan sınıf yönetimini etkiler.
2. Okul kültürü ve iklimi, sınıf yönetimini etkileyen bir başka faktördür. Okulun değerleri, gelenekleri, okulda yaşanan olaylar ve okulun tarihi okulun kültürünü oluşturur. Okulun iç yapısı ise iklimi oluşturur.
3. Sınıf Yönetimi iki temel boyut üzerinde odaklanmıştır. Sınıf Düzeni ve Öğretim.
4. Toplumsal kültür, sınıf yönetimi etkiler.
5. Sınıf Yönetimi bir ülkenin eğitim politikasına göre farklılık göstermektedir.

Sınıf Yönetiminin Özellikleri (devam)

6. Sınıf yönetimini etkileyen çok fazla iç ve dış faktör vardır.

   Dış Faktörler: Aile, çevre, eğitim politikaları, kitle iletişim araçları.

   İç Faktörler: Sınıfın fiziki düzeni, öğrencilerin istek ve beklentileri, öğretmenin eğitim anlayışı ve geçmişi, okul yönetimi vb.

7. Sınıf yönetim biçimi öğrencilerin ihtiyaçlarına, gelişim özelliklerine ve sınıfın düzeyine göre farklılık göstermektedir.

8. Öğretmenin eğitim anlayışı ve yönetim yaklaşımı, sınıf yönetimini etkileyen kilit bir faktördür.

9. Sınıf yönetimi öğrencilerin olumlu davranışları sürdürmesi olumsuz davranışları ise değiştirilmesini amaçlar.

10. Sınıf Yönetiminde başarı büyük ölçüde öğretim yönetimine bağlıdır.

11. Her ortamda geçerli olabilecek etkili ve tek bir sınıf yönetimi yaklaşımı yoktur.

12. Sınıf yönetimi etkili bir sınıf liderliğini gerektirmektedir. O Lider de öğretmendir.

Derse yardımcı kaynaklar

- Aydın, A. (2017). Sınıf Yönetimi (19. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Başar, H. (2002). Sınıf yönetimi. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Başar, H. (2007). Öğretmen el kitabı. İstanbul: Morpa.
- Kıran, H.(Ed.). (2005). Etkili sınıf yönetimi. Ankara:Anı.
- Özyürek, M. (2005). Olumlu sınıf yönetimi. Ankara: Kök yayıncılık.
- Şişman, M. ve Turan, S. (Ed.). (2022). Sınıf yönetimi. Ankara: Pegem Yayıncılık.

KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜRLER ☺

ÖĞR. GÖR. ASLI EDA DÜNDAR